

આપણા દેશમાં શું થઈ રહ્યું છે અને આપણી જવાબદારી શું ?

પ્રસ્તાવના

મૌલાના સૈયદ મુહમ્મદ રાબેઅ હસની નદવી સાહબ

અભિપ્રાય

મૌલાના સૈયદ મુહમ્મદવલી રેહમાની સાહબ

સંપાદક

મૌલાના સજ્જાદ નો'માની નદવી સાહબ

પ્રકાશક

નો'માની એકેડેમી
૩૧/૧૧૪, નઝીરઆબાદ, લખનઉ, ૨૨૬૦૧૮.

પુસ્તકનું નામ :-	આપણા દેશમાં શું થઈ રહ્યું છે ? અને આપણી જવાબદારી શું ?
સંપાદક :-	મૌલાના સજ્જાદ નો'માની નદવી સાહબ
અનુવાદક :-	ઈબ્રાહીમ પોલા સાહબ
પ્રકાશક :-	નો'માની એકેડેમી ૩૧/૧૧૪, નઝીરઆબાદ, લખનઉ, ૨૨૬૦૧૮.
ઉર્દૂ પ્રકાશન વર્ષ :-	ઓગષ્ટ ૨૦૧૫
ગુજરાતી પ્રકાશન વર્ષ :-	નવેમ્બર ૨૦૧૬
પાના :-	૨૮
કિંમત :-	—

:: પુસ્તક મેળવવાનું સ્થળ ::

માઈક્રો ઈન્ફોટેક

૦૧-શહેરીયા કોમ્પ્લેક્સ, ઝહુરપૂરા જામા મસ્જિદની સામે,
ગોધરા. ૩૮૯૦૦૧ (પંચમહાલ)
મો.નં. ૯૭૨૩૨ ૦૩૧૩૨

સેટીંગ & પ્રિન્ટીંગ કરનાર : ફેઝેઆમ પ્રિન્ટર્સ & રબર સ્ટેમ્પ વર્ક્સ, ગોધરા.
મો. ૯૯૭૮૩ ૭૬૩૭૬, ૯૬૬૨૫ ૧૪૫૯૯

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

☆☆☆☆☆ પ્રસ્તાવના ☆☆☆☆☆

અલ્લાહ તઆલાએ મુસ્લિમ સમુદાયને ભલાઈ તરફ બોલાવનારી બનાવી છે. જ્યારે અંતિમ પયગમ્બર હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર પયગમ્બરી(નબુવ્વત) પૂર્ણ કરી તો તે કામ અર્થે તેમની ઉમ્મતને ખલીફા (નાયબ) બનાવી. તેમનાથી પહેલા નબુવ્વતનો ક્રમ જળવાયેલો હતો. તે સમયમાં નવા હુકમો આવવાનો સિલસિલો ચાલુ હતો. પરંતુ મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર ઉતારવામાં આવેલ શરીઅત(ઈસ્લામી નીતિનિયમો) પછી કોઈ ફેરફારની જરૂરત ન રહેતાં, નવા નબીના આગમનની આવશ્યકતા રહેતી નથી. પરંતુ સુધારણા અને પ્રચાર (દઅવત)ના સિલસિલાને તેમની કોમના લોકોના માધ્યમથી બાકી રાખવામાં આવ્યો. જેથી આ સિલસિલાને મુસલમાનોએ જ્યાં જ્યાં અને જ્યારે જ્યારે ચાલુ રાખ્યો ત્યારે તેમને સફળતા હાંસલ થઈ. અને તેઓએ બીજાઓ પર અંકુશ મેળવ્યો અને જ્યાં અને જ્યારે તેમાં આગસ થઈ ત્યાં તેમને નુકસાન થયું.

ભારતમાં મુસલમાનોની જે સંખ્યા અને તેમના ધાર્મિક કામોનો જે સિલસિલો છે તે સૂફીઓ અને બુઝુર્ગોની કોશિશોનું પરિણામ છે. જેમણે આંતરસુઝ અને હમદર્દી સાથે ધર્મની ઓળખાણ પરધર્મીઓને કરાવી અને પોતાના સદવર્તન અને ખૂબીઓથી બીજાઓને પ્રભાવિત કર્યા. આવી સ્થિતિમાં તેઓ લઘુમતિમાં હોવા છતાં તેમની ઘણી અસર પડી. જેના શાનદાર નમૂનાઓ આપણી સમક્ષ આવ્યા અને તે વાતથી કોઈ મોટો ફરક નથી પડતો કે સરકાર યોગ્ય કે હોય અયોગ્ય. ઈસ્લામી સદવર્તન અને પ્રચાર(દઅવતી)ની કોશિશોથી ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં દીનની દાવત(ધર્મનો પ્રચાર) અને હિકાઝત થઈ અને કોમને ફાયદો પહોંચ્યો.

વર્તમાન સમય ખાસ ચિંતન મનન માંગીલે તેવો છે. પરંતુ કોમના આગેવાનોને પોતાના પ્રચારિક(દઅવતી) સદવર્તન અને ગુણોથી કામ લેતા આવનારા ખતરાઓનો કોઈ ઉકેલ કાઢવાનું કામ કરવું જોઈએ. વર્તમાન સમયની નકારાત્મક અસરોની અવસ્થામાં ખૂબ મોટું ઉદાહરણ હઝરત મુજદિદ અલ્ફેસાની(રહ.)ની તે કોશિશોમાં મળે છે, જે તેમણે રાજા અકબરના નવા ઘરેલા ધર્મ “દીને ઈલાહી”ના વિરુદ્ધમાં કરી હતી. ખતરાનો મુકાબલા હઝરત મુજદિદ અલ્ફેસાની(રહ.)એ જે રીતે પોતાની સૂઝબૂઝ અને જે પ્રયુક્તિઓ અપનાવી છે જેનું વિસ્તૃત વર્ણન ઇતિહાસમાં મળે છે.

પ્રખ્યાત દીની ઈસ્લાહી(ધાર્મિક સુધારણીય) માસિક “અલ ફુર્કાન”ના ગયા

અંકમાં તેના તંત્રી મૌલાના ખલિલુર્રહમાન સજજાદ નો’માની સાહબે ઘણી દર્દમંદીના સાથે હઝરત મુજદિદ અલ્ફેસાની(રહ.)ના ઉદાહરણને સામે મૂકતા તેના તરફ ધ્યાન અપાવ્યું. અને આ સમયે દેશ અને મુસ્લિમ કોમને જે ખતરો અનુભવાઈ રહ્યો છે તેનો ઈલાજ બતાવ્યો છે. તેને તેઓ પુસ્તિકા સ્વરૂપે પ્રકાશિત કરી રહ્યા છે. ઈન્શાઅલ્લાહ લોકોની સામે આ ઉદાહરણ આવશે અને તેનાથી જે માર્ગદર્શન મળે છે તે સામે આવશે. જે ઈન્શાઅલ્લાહ ખૂબ લાભકારક નીવડશે.

દુઆનો મોહતાજ,
મુહમ્મદ રાબેઅ હસની નદવી.
(મોહતમીમ નદવતુલ ઉલમા લખનઉ અને
પ્રમુખ ઑલ ઈન્ડિયા મુસ્લિમ પર્સનલ લૉ બોર્ડ)
૨૬/૧૦/૧૪૩૬ હિજરીસન
૧૨/૦૮/૨૦૧૫ ઈ.સ.

☆☆☆☆☆ પ્રસ્તાવના ☆☆☆☆☆

મૌલાના સૈયદ વલી રહમાની સાહબ,

કુર્આને પાકમાં ઈમાનવાળાઓ વિશે એકથી વધારે જગ્યાએ આ વાત કહેવામાં આવી છે કે, અલ્લાહ તઆલા તરફથી ઈમાનવાળાઓની પરીક્ષા લેવામાં આવશે, આ પરીક્ષા ક્યારેક ડરાવીને લેવામાં આવશે, અને ક્યારેક ભૂખ્યા અને તરસ્યા રાખીને લેવામાં આવશે. પછી મુશ્કેલીઓના જે તબક્કાઓથી પસાર થઈને, પરીક્ષિત(અજમાયશી) હાલતથી આગળ વધીને, ધીરજ અને અડગતાની આ કસોટીમાંથી પસાર થશે. તે જ લોકો સફળ અને કામયાબ થશે.

સૂરએ બકરહમાં અલ્લાહ તઆલા ઈર્શાદ ફરમાવે છે :

" અને અમે અવશ્ય તમને ભય, ડર, ભૂખ, પ્રાણ અને માલના નુકસાનો અને આવકની ખોટમાં નાંખીને તમારી પરીક્ષા કરીશું. આ સંજોગોમાં જે લોકો ધીરજ રાખે અને જ્યારે કોઈ મુસીબત આવી પડે, તો કહે કે "અમે અલ્લાહના જ છીએ અને અલ્લાહના જ તરફ અમારે પાછા ફરવાનું છે." તેમને ખુશખબરી આપીદો. તેમના ઉપર તેમના રબ તરફથી મોટી કૃપાઓ થશે, તેની દયા તેમના પર છાંયડો કરશે અને આવા જ લોકો સીધા માર્ગે ચાલનારા છે."

ઈસ્લામના શરૂઆતના સમયમાં ઈમાનવાળાઓ પર કેવી અને કેટલી અજમાઈશી હાલત(પરીક્ષા) આવી. અલગ અલગ કઠોર મોકાઓ અને લડાઈઓથી તેમને પસાર કરવામાં આવ્યા. એવા હાલાત તેમના પર નાંખવામાં આવ્યા કે ધીરજ રાખવા સિવાય કોઈ ઉપાય જ ન હતો. ક્યારેક મક્કાની ખીણોમાં તેમના ધીરજની પરીક્ષા થઈ, ક્યારેક બદ્રના મેદાનમાં તેમની શક્તિ પારખવામાં આવી. ક્યારેક ઉહદ પર્વતના ભાગોમાં તેમને અજમાવવામાં આવ્યા. અને ખંદકની લડાઈમાં તો કુર્આનની ભાષામાં કહીએ તો એવી હાલત થઈ કે :

"જ્યારે દુશ્મન ઉપરથી અને નીચેથી તમારી ઉપર ચઢાઈ કરીને આવ્યાં, જ્યારે ડરના માર્યા આંખો સ્તબ્ધ થઈ ગઈ, કાળજી મોઢે આવી ગયાં અને તમે અલ્લાહ વિશે જાતજાતની કલ્પનાઓ કરવા લાગ્યા તે વખતે ઈમાન લાવનારાઓને સખત રીતે અજમાવવામાં આવ્યા અને જોરથી હયમચાવી નાંખવામાં આવ્યા."

(સૂરએ અહઝાબ)

ઘણી મુશ્કેલીઓ અને પરેશાનીઓમાંથી પસાર થયા પછી પણ સહાબાએ

કિરામ(રદિ.)ની જમાઅત મજબૂતીની સાથે રહી. અને તેમની અડગતા, ધીરજ અને શક્તિની ગવાહી કુરઆનમાં ઉતારવામાં આવી :

" ઈમાનવાળાઓમાં જવાંમદ તે લોકો છે જેઓએ અલ્લાહથી કરેલો વાયદો સાચો કરી બતાવ્યો. કેટલાક લોકો તેમાં તે છે જેઓ વાયદો પૂરો કરી ચૂક્યા અને કેટલાક એવા છે જે પોતાના વારાની રાહ જોઈ રહ્યા છે અને તેમણે અલ્લાહથી કરેલા વાયદામાં કોઈ પણ ફેરફાર કર્યો નથી." (સૂરએ અહઝાબ)

સહાબાએ કિરામ (રદિ.)નું જૂથ ધીરજ, અડગતા, અને ઈમાન, ઈસ્લામની પ્રતિષ્ઠા અને ભરોસામાં ઓતપ્રોત હતું. તેઓ કેવા હિંમતવાળા, યુવાન, ઉચ્ચ, પવિત્ર આત્માવાળા, ધીરજ રાખનાર અને સંતોષી લોકો હતા. જેમને કુર્આન પાકમાં હિંમતવાળા યુવાન(જવામદ)અને ઈમાનવાળા કહ્યા, તેમની શાન આ હતી કે :

" હો હલકયે યારાં તો બરેશમ કી તરહ નમ રઝમે હકો બાતિલ હો તો ફૌલાદ હે મોમિન અફલાક સે હે ઉસ્કી હરીફાના કશાકશ. ખાકી હૈ મગર ખાક સે આઝાદ હૈ મોમિન જયતે નહી કુનજશકો હમામ ઉસ્કી નઝર મે જિબ્રઈલો ઈસરાફીલ કા સચ્ચાદ હૈ મોમિન."

આ પણ હકીકત છે કે અજમાયશ સહાબા(રદિ.)ના સાથે ખાસ ન હતી અને ન તો આગલા લોકો સુધી સીમિત. તેનો સિલસિલો સહાબાએ કિરામ (રદિ.)ના સમય પછી પણ ચાલુ રહ્યો છે અને આજ સુધી ચાલુ છે. હિન્દુસ્તાનની મુસ્લિમ કોમને પણ વિવિધ મુશ્કેલીઓથી પસાર કરવામાં આવ્યા, અને હાલ વર્તમાન સમયમાં પણ હિન્દુસ્તાની મુસલમાનો ઘેર્યવાન છે, જાન, માલ, ઈજજત અને આબરૂની સાથે—સાથે તેમનો ધર્મ અને ઈમાન પણ ખતરામાં છે. અને તેમનાથી તેમની માન્યતાઓ અને ધર્મ ઝૂંટવી લેવાની પણ ભરપૂર અને ગોઠવણીપૂર્વકની કોશિશ કરવામાં આવી રહી છે. યોગા, સૂર્ય નમસ્કાર અને વંદેમાતરમને ફરજિયાત કરી દેવું, સ્કૂલોની વ્યવસ્થા અને અભ્યાસક્રમમાં ફેરફાર અને મોટા પાયા પર મુસલમાનોને બદનામ કરવાનું કાવતરું બરેબર સેક્યુલર ભારતને "હિન્દુ રાષ્ટ્ર" બનાવવાની તરફ ઉઠાવવામાં આવેલું એક પગલું છે. આ પુસ્તિકામાં તે જ ખતરાઓની તરફ ઈશારો કરવામાં આવ્યો છે અને બતાવવામાં આવ્યું છે કે વિવિધ પદ્ધતિઓથી હિન્દુસ્તાની મુસ્લિમ કોમ પર આ બધું થોપવામાં આવી રહ્યું છે.

પુસ્તિકાના લેખક હઝરત મૌલાના ખલીલુર્રહમાન સજજાદ નો'માની દેશના પ્રખ્યાત ધાર્મિક આલિમ અને વિવિધ વિષયો પર વર્ચસ્વ ધરાવે છે. તેમનું જ્ઞાન તાજું અને કલમ ચાલતી રહે છે. અલ્લાહ તઆલાએ "દિલ દર્દમંદ, ફિકર અર્જુમંદ" અને જીભ " હોશમંદ" ની નેઅમત(ભેટ) આપી છે. હાલતની ખબર, યોગ્ય અને મધ્યમ તકેદારી અને કોમને યોગ્ય સમયે માર્ગદર્શન આપવું એ તેમની ખાસ વિશેષતા છે. તેઓ માસિક “અલફુર્કાન”ના તંત્રીની જવાબદારી પણ લાંબાગાળાથી સારી રીતે નિભાવી રહ્યા છે. આ ચિંતાવાળુ લેખન પણ તેમણે અલફુર્કાનના તંત્રી સ્થાનેથી લખ્યું હતું. જેને નિઃસ્વાર્થ લોકોના આગ્રહ પર પત્રિકાની શકલ આપવામાં આવી છે અને તે હવે તમારા હાથોમાં છે.

પવિત્ર પરવરદિગારની બારગાહમાં હાથ ઉઠાવી દુઆ માંગું છું કે આ પુસ્તિકાને અલ્લાહ અને તેની પ્રજાને ત્યાં સ્વીકાર્ય બનાવે અને મૌલાના ખલીલુર્રહમાન સજજાદ નો'માનીને તંદુરસ્તી, આફિયતના સાથે ખૂબ કબૂલ કરવા લાયક સેવાની તૌફીક અર્પણ કરે.

આમીન યારબ્બલ આલમીન બિહુરમતી સય્યીદીલ મુર્સલીન વસલ્લલ્લાહુ તઆલા અલા ખયરિ ખલકિહી મુહમ્મદ વઆલિહી વસહબિહી અજમઈન.

☆☆☆☆ સંપાદક ના બોલ ☆☆☆☆

આઝાદી પછી આપણા દેશની સત્તા જે લોકોના હાથોમાં રહી તેમણે વધારેમાં વધારે બંધારણની આત્મા અને દેશના નફાને નજરઅંદાજ કરીને દેશની લઘુમતી અને ખાસ કરીને મુસલમાનોને તેમની ધાર્મિક નિશાનીઓ અને બંધારણીય હકકોથી દૂર રાખવાની પોલિસી અપનાવી. અને હવે આ કોશિશ ડંકાની ચોટ પર અને ખુલ્લેઆમ થઈ રહી છે.

પુસ્તિકાના લેખકે મુસ્લિમ ધર્મના સામાન્ય અને મોટેરાઓનું ધ્યાન દેશની વર્તમાન પરિસ્થિતિ અને તેના મુકાબલા માટે માસિક અલફુર્કાન(ઓગષ્ટ ઈ.સ.૨૦૧૫)ના તંત્રી સ્થાનેથી જે લેખ લખ્યો હતો, તેના વિશે વિવિધ જ્ઞાની અને બૌદ્ધિક વાચકો તરફથી અપીલ સાથે અરજ કરવામાં આવી કે તેને પત્રિકાના રૂપમાં પ્રકાશિત કરવામાં આવે, જેથી વધારેમા વધારે લોકો તેને વાંચીને ફાયદો ઉઠાવી શકે. તેમની અરજને પૂર્ણ કરવા માટે આ પત્રિકાને પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે.

આ તુચ્છ આભારી છે ઉસ્તાદ હઝરત મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ રાબે'અ નદવી (પ્રમુખ ઓલ ઈન્ડિયા મુસ્લિમ પર્સનલ લૉ બોર્ડ) અને આદરણીય મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ વલી રહમાની (કાર્યકારી જનરલ સેક્રેટરી મુસ્લિમ પર્સનલ લૉ બોર્ડ) નો, જેમણે મારી અપીલ પર આ નાના લેખ માટે પ્રસ્તાવનાની તકલીફ લીધી, અને હાથ ઉઠાવી દુઆ કરું છું કે આ તુચ્છ કોશિશ જે હેતુ માટે થાય છે તે ફાયદાકારક અને અલ્લાહના દરબારમાં કબૂલ થાય અને તમારા બધાથી પણ દુઆઓની પાબંદીની વિનંતી છે.

ખલીલુર્રહમાન સજજાદ નો'માની,
મઅહદુલ ઈમામ વલી ઉલ્લાહ દહેલ્વી લિલ દિરાસાતિ ઈસ્લામીયા
ખાનકાહે નો'માની મુજદદીયા, નેરલ(કરજત), જિલ્લા રાયગઢ,
(મહારાષ્ટ્ર) (૨૫ શવ્વાલ હિજરીસન ૧૪૩૬)
(૧૨ ઓગષ્ટ, ૨૦૧૫)

આપણા દેશમાં શું થઈ રહ્યું છે ?

અને

આપણી જવાબદારી શું છે ?

જમીનના જે ભાગને ભારત, ઈન્ડિયા અથવા હિંદના નામોથી જાણવામાં આવે છે તેને પવિત્ર કરી દેવા અથવા બીજા શબ્દોમાં તેને 'ઈસ્લામ મુકત' બનાવી દેવાની એક ભરપૂર કોશિશ તે સમયે થઈ જ્યારે આ ભાગ પર મુગલ બાદશાહ 'અકબર'નું શાસન હતું. હિન્દુસ્તાનના મુસલમાનની વર્તમાન વંશના સામાન્ય લોકોની ચર્ચામાં તો દૂરની વાત, અને સાથે ખાસ લોકો પણ ન તો તે ખતરાની ભયાનકતાથી સારી રીતે જાણકાર છે. જે અહિંયા મુસલમાનોની ઈસ્લામી સંસ્કૃતિને તે જમાનામાં લાગી ગયું હતું. અને ન તો તે ઇતિહાસ અને ક્રાંતિ પેદા કરનારી મહેનતોથી જાણકાર છે, જેના દ્વારા તે પડકારનો સફળતાપૂર્વક મુકાબલો કરવામાં આવ્યો હતો. આજે જ્યારે કે એવી જ પરિસ્થિતિ ફરીથી આવી ગઈ છે. ખૂબજ જરૂર છે કે આપણે આપણા ઇતિહાસના તે પાનાઓ પર નજર નાંખીએ અને તેનાથી આ પડકારના મુકાબલા માટે માર્ગદર્શન લઈએ જેનો આજે આપણને ફરીથી સામનો કરવાનો છે. તે માટે આવો પ્રથમ તે ઇતિહાસ પર વિસ્તૃત નજર નાંખીએ, અને પછી વર્તમાન સ્થિતિમાં તેમાંથી મળતા માર્ગદર્શનના મહત્વના પાંસાઓને શોધીએ.

પ્રથમ તો એ જાણી લઈએ કે મુઘલ બાદશાહ અકબર પોતાના શરૂઆતના જીવનમાં એક સામાન્ય મુસલમાન હતો. સાચી અને વ્યવસ્થિત તાલીમ ન મળવાને કારણે તે એવો મુસલમાન હતો જેમકે સામાન્ય રીતે હિન્દુસ્તાનના અલગ અલગ ભાગોમાં મુસલમાનો હોય છે. જેમનામાં ધાર્મિક લાગણી તો હોય પરંતુ ધર્મનું, તેની આત્માનું અને તેની તાલીમનું તેમને જ્ઞાન અને સમજ હોતી નથી. તે જ લોકો મજારો પર હાજરી, નજરો-નિયાજ(ચઢાવા) અને કવ્વાલીઓમાં હાજરી વગેરે..... પછી તેમના સ્વભાવમાં હોદ્દાની લાલચ અને મોટા બનવાનું ઝનૂન પણ ખૂબ હતું. તેનાથી પણ વધારે તેને જે ઉલમાઓને નજીકથી જોયા હતા તે દુનિયા પરસ્ત(લાલચી) ઉલમા હતા. જેમને પરિભાષામાં "ઉલમાએ સૂઅ"(દુષ્ટ વિદ્વાન) અથવા "ઉલમાએ દુનિયા" કહેવામાં આવે છે અને તેમની દુનિયા પરસ્તી અને માત્ર પોતાના સ્વાર્થ ખાતર

પરસ્પરના આંતરિક ઝઘડાઓ જોઈ જોઈને તે આ સમજી બેઠો કે ઉલમા બધા આ જ પ્રકારના હોય છે એવીજ રીતે ઉલમા સિવાય શાહી દરબારમાં જે સલ્તનતના કારકુનોને બાદશાહનો સંગાથ મળ્યો હતો તેઓ પણ એવા લોકો હતા જે દિવસે-દિવસે બાદશાહને કુર્આન, સુન્નત અને સાચા ઈસ્લામથી દૂર કરતા રહ્યા. અને પછી એક સમય એવો આવ્યો જ્યારે તે ખૂબજ ચાલાક, બુદ્ધિશાળી અને પોતાના હેતુને સિદ્ધ કરવા માટેના કાર્યોમાં કાર્યરત બ્રાહ્મણો અને ખ્રિસ્તીઓના મજબૂત ઘેરામાં આવી ગયો.

અકબર બાદશાહના જમાનાના પ્રખર ઇતિહાસકાર મુલ્લા અબ્દુલ કાદિર બદાયૂનીના આંખે જોયેલ અહેવાલની ગવાહી પ્રમાણે બાદશાહને બાળપણથીજ બ્રાહ્મણોથી અને ઊંચી જાતના બીજા જૂથો જેમકે રાજપૂતોથી ખાસ સંબંધ અને તેમનાથી ખૂબજ લગાવ હતો. એવી જ રીતે મોટા-મોટા રાજાઓની છોકરીઓને તે પોતાના નિકાહ(લગ્ન)માં લાવી ચૂક્યો હતો જેથી તેમની પણ તેના સ્વભાવમાં અસર હતી. એવી જ રીતે કાલ્પીનો એક બ્રાહ્મણ જેનું નામ "બ્રહ્મદાસ" હતું. જે દરબારમાં દાખલ થયા પછી "બિરબલ"ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો. તેના અકબર સાથેના સંબંધો "એક પ્રાણ બે દીલ" થી પણ આગળ વધી ગયા હતા. આગળ જતા તેની ભલામણથી એકબીજો ફિલોસોફર જેવો બ્રાહ્મણ પણ જેનું નામ "દેવી" હતું તે બાદશાહના ખૂબજ નજીકના લોકોમાં સામેલ થઈ ગયો. તે બાદશાહને મૂર્તિપૂજા, સૂર્યની પૂજા(સૂર્ય નમસ્કાર), અગ્નિ અને તારાઓની પૂજાના નિયમો અને ફાયદાઓ સંભળાવતો અને બાદશાહ ધીરે ધીરે તેને સ્વીકારતો ગયો. બાદશાહના દિમાગમાં આ વાત પણ ઉતારવામાં આવી હતી કે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ના ધર્મ ને હવે એક હજાર વર્ષ વીતી ગયા છે. હવે એક નવા ધર્મની જરૂર છે અને તેના માટે પોતે(બાદશાહ) તેની જાતથી વધીને કોઈ બીજો માણસ બરાબર બંધ બેસતો નથી.

આમ, આવા વિવિધ કારણો અને પરિબળોનું પરિણામ એ નીકળ્યું કે અકબર ન માત્ર ધર્મભ્રષ્ટ બન્યો પરંતુ તેણે પૂરા દેશના મુસલમાનોને પોતાની ઈચ્છાઓ અને રાજકીય કારણો માટે સંપૂર્ણ રીતે ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક દૃષ્ટિએ પથભ્રષ્ટ કરવા અને દેશમાં એવી વ્યવસ્થા ચાલુ કરવાની જોરદાર ચળવળ શરૂ કરી દીધી જેના કારણે ઈસ્લામી ઓળખ અને નીતિ નિયમો પર અમલ અને ઈસ્લામી સંસ્કૃતિને અપનાવવું અતિ મુશ્કેલ થઈ જાય અને ખાસ કરીને બ્રાહ્મણોના રિવાજો અને સંસ્કૃતિ પર અમલ કરવો ઘણો સરળ અને લાભદાયક બની જાય.

હવે પોતે અકબરના વ્યક્તિગત નિત્યક્રમો કયા હતા ? એ તે વ્યક્તિની જીભે

સાંભળીએ જે અકબરનો ગુરૂ અને એથીય વધુ તેનું દિમાગ અને તેની જબાન બની ગયો હતો. મારો કહેવાનો અર્થ " અબુલફઝલ"થી છે. અહિંયાં અબુલફઝલના લેખન કાર્યોનો સંદર્ભ આપવાનો મારો એક હેતુ આ પણ છે કે તમારા માટે વર્તમાન યુગના તે લોકોને ઓળખવા સરળ બની જાય, જે જાણે અજાણ્યે અબુલફઝલ અને ફૈઝીના રસ્તા ઉપર ચાલી રહ્યા છે.

અબુલફઝલ અકબરની અગ્નિપૂજાની ચર્ચા કરતા લખે છે :

" જહાં પનાહ પોતાના મન કરતા પ્રકાશ(અગ્નિ)ને ખૂબ જ પ્રિય માને છે અને તેની ઈજજત અને આજ્ઞાને ખુદાની પ્રાર્થના અને ખુદાની ખુશી સમજે છે. બેવકૂફ અને આધ્યાત્મિકતાથી કોરા લોકો તેને ખુદાફરામોશી અને અગ્નિ પૂજા કહે છે. સૂર્ય ડૂબ્યા પછી સેવક, બારાહ કાફૂરી દીવા પ્રગટાવે છે. અને દરેક દીવો ચાંદી અને સોનાની લગનમાં રાખીને બાદશાહના સામે લાવે છે અને તેમાથી એક મીઠી જીભે ખુશગુલુ સેવક દીવો હાથમા લઈને દિલકશ અવાજમા ખુદાની પ્રશંસાના ગીતો ગાય છે અને છેલ્લે જહાંપનાહની ઉમર વધવાની દુઆ કરે છે."

સૂર્યની પૂજાના સિલસિલામા અકબરનો નિત્યક્રમ વર્ણન કરતા અબુલફઝલ લખે છે કે : "(બાદશાહ) કહે છે કે સૂર્યની બાદશાહના હાલ પર એક ખાસ બક્ષિસ છે. તેના કારણે તેની પ્રાર્થના ખુદાની પ્રાર્થના ખ્યાલ કરવામાં આવે છે. પરંતુ અવગણના કરનાર શંકામાં સપડાઈ જાય છે. આમ લોકો..... પોતાનામાં દિર્ઘદષ્ટિ હોવાના કારણે તે પ્રકાશના ઝરણાના આદર અને સન્માનની અવગણના કરે છે. પરંતુ જો તેમની અકકલ પર આફત ન આવી હોય તો સુરએ શમ્સ કેમ છોડી દેવામાં આવી છે. (સાંભળ્યુ છે કે આપણા દેશમાં કેટલાક લોકો સુરએ કદ્રની છેલ્લી આયત "હત્તા મતલઈલ ફજર"થી યોગા અને સૂર્ય નમસ્કારને સાબિત કરી રહ્યાં છે. આ પણ એવી જ રીતે સાબિત કરવું છે કે જેવી રીતે અબુલફઝલે સૂરએ વશશમ્સથી સાબિત કર્યું છે. નાતિકા સરબ ગરેબાં હે ઉસે કયા કહિયે)

અાગળ સાંભળો મહારાજા અકબરનો ગંગાજળ વિશેનો નિત્યક્રમ શું હતો ?

" બાદશાહ અકબર પ્રવાસમાં અને ઘરે પણ દરેક સમયે ગંગાનું પાણી પીતા હતા, અમુક ખાસ નોકરોનું એક જૂથ દરિયા કિનારે ગોઠવાયેલ હતું જે ઢાંકેલા સિલ કરેલા માટલાઓમાં પાણી ભરીને લાવે છે. રસોડામાં યમુના નદી અને ચિનાબ નદીનું પાણી અથવા વરસાદનું પાણી ઉપયોગમાં લેવાય છે. પરંતુ તેમાં થોડુંક પાણી ગંગા નદીનું ભેળવવામાં આવે છે.

મુલ્લા બદાયૂનીના મતે કે અકબર બાદશાહની ધર્મભ્રષ્ટતા એ હદે પહોંચી ગઈ કે,

"અહમદ, મુહમ્મદ, મુસ્તફા જેવા નામો વિદેશી કાફિરો અને મહેલની સ્ત્રીઓના કારણે પોતે અકબર બાદશાહ ને ખરાબ લાગવા લાગ્યા.

(મુન્તખબ તવારીખ ભાગ નં.૨ પેજ નં.૨૧૫)

અને તેની અસર એ થઈ કે :

(પોતાની જાતને છેતરનાર અને પ્રજાને છેતરનાર) ઉલમાએ સૂઅ(દુષ્ટ વિદ્વાન) પોતાના લેખન કાર્યોમાં પ્રવચનો લખવાથી દૂર રહેવા લાગ્યા."

આજ નહિ જ્યારે દેશમાં ખ્રિસ્તી ધર્મના પ્રચારક પાદરીઓ ઉપરાંત ઈટાલી અને સ્પેનથી આવેલા ખ્રિસ્તી પાદરીઓનો સમૂહ પણ દરબારમાં આવ્યો અને તે લોકોએ બાદશાહથી વાતચીત કરી, તો તેઓએ વાતચીત દરમિયાન (નકલે કુફ્ર કુફ્ર ન બાશદ) "રસૂલુલ્લાહ(સ.અ.વ.)ને દજજાલ ઠેરવ્યા,(નઉઝુબિલ્લાહિ મિન ઝાલિક) છતાં અકબર બાદશાહની પેશાની પર કોઈ ફરક તો શું પડતો તેને પોતાના શાહજાદાને આદેશ આપ્યો કે " થોડાક પાઠો તે પાદરીઓથી શિખી લો."

અહિંયા સુધી જે વર્ણન કરવામાં આવ્યું, તેનો સંબંધ અકબર બાદશાહની વ્યક્તિગત સ્થિતિથી હતો. તેનો અસર પૂરા દેશ પર શું પડી રહ્યો હતો ? અને કેવા-કેવા હુકમો અને કાનૂનો શાહીદરબારથી નીકળી રહ્યા હતા. નીચે તેના વિશે પણ થોડુંક વર્ણન કરવામાં આવે છે.

☆ નમાઝ ઉપર પ્રતિબંધનું ફરમાન :-

મુલ્લા અબ્દુલકાદિર કહે છે કે :-" દીવાને ખાસમાં કોઈની પણ હિંમત ન હતી કે ખુલ્લેઆમ નમાઝ પઢે. (મુન્તખબ તવારીખ ભાગ.૨ પેજ નં.૩૧૫)

અકબર બાદશાહે પોતાના બ્રાહ્મણ સલાહકારોની મદદથી જે નવો ધર્મ કાઢ્યો હતો તેમાં તૌહીદ (એકેશ્વરવાદ)ની જગ્યાએ સૂર્ય પૂજાનું રૂપ સ્પષ્ટ અનેકેશ્વરવાદ, તારાઓની પૂજા, પરલોક(આબિરત) પર ભરોસાની જગ્યાએ અકીદાએ તનાસુખ(આવાગમન, પુર્નઃજન્મ) જેવી માન્યતાઓ સામેલ હતી. અકબર બાદશાહ પોતે તે ધર્મમાં દાખલ થનારાઓથી શપથ લેતો હતો, તે લોકોને જે કલમો પઢાવવામા(વાક્ય રટાવવામાં) આવતો હતો તેમા લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહની સાથે અકબર ખલીફતુલ્લાહ પણ સામેલ હતું અને કલમાની સાથે એકરારનામું પણ હતું. જેમાં કહેવામાં આવતું હતું કે :

" હું મારી ઈચ્છા, રુચિ અને શોખની સાથે અવાસ્તવિક અને અનુકરણીય ઈસ્લામ ધર્મથી જે બાપ-દાદાઓથી સાંભળ્યું હતું અને જોયું હતું તેને છોડીને અકબર બાદશાહના "દીને ઈલાહી" ધર્મમાં દાખલ થાઉં છું. અને આ ધર્મના નિઃસ્વાર્થના ચાર ભાગ એટલે કે માલ છોડવો, જાન છોડવી, ઈજજત અને પ્રતિષ્ઠા છોડવી, ધર્મને છોડવાને કબૂલ કરું છું. (મુન્તખબ તવારીખ ભાગ નં.૨, પેજ નં.૨૭૩, તારીખે દઅવત વ અઝીમત ભાગ નં.૪ પેજ નં.૧૧૩)

હઝરત મૌલાના સય્યિદ અબુલહસન અલી નદવી(રહ.) લખે છે કે : " તે ધર્મમાં વ્યાજની લેણદેણ, દારૂ અને સુવ્વર(ભૂંડ)ના માંસની છૂટ હતી, અને ગાયના કતલ પર પ્રતિબંધ અને નિકાહના કાનૂનમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો. પરદો અને ખત્નાના રિવાજ પર પ્રતિબંધ હતો. દેહવ્યાપારના ધંધાને ખુલ્લેઆમ છૂટ હતી અને તેની જગ્યાઓ નક્કી કરી દેવામાં આવી હતી અને તેના માટે કાનૂન બનાવી દેવામાં આવ્યા હતા. મડદાને દફનાવવાની પદ્ધતિમાં પણ ફેરફાર કરવામાં આવ્યા હતા. અર્થાત એક સ્વતંત્ર ધર્મ તરીકે અકબરી ધર્મની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.

(તારીખે દઅવત વ અઝીમત ભાગ નં.૨ પેજ નં.૧૧૩)

અહિંયા તે વાતને નોંધવાનું ભૂલશો નહિ કે આ નવા ધર્મમાં હિંદૂઓની કોઈ માન્યતાઓ અથવા રિવાજોને બદલવામાં આવ્યા ન હતા. મુસલમાનોથી જ ઈસ્લામ ધર્મ છોડાવીને હિંદૂઓની માન્યતાઓ અને રિવાજોને સ્વીકાર કરાવવો એ તેનો એક માત્ર હેતુ હતો.

અને હવે વિચારો કે આવી પરિસ્થિતિમાં તે વ્યક્તિએ કેવું અનુભવ્યું હશે જેના વિશે બાદમાં ઘટેલી ઘટનાઓએ સાબિત કર્યું કે આ એજ મહાનુભાવ હતાં જેને અલ્લાહની તૌફીકથી જમીનના આ ભાગના મુસલમાનોની ઈસ્લામી ઓળખ અને ઈસ્લામી સંસ્કૃતિને સુરક્ષિત રાખવા તેમજ સંપૂર્ણ હિંદુ રાષ્ટ્ર બનાવી દેવાનું જબરદસ્ત ષડયંત્ર તત્કાલિન સમયની તમામ સરકારી શક્તિનો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવી રહ્યું હતું. તેનો સફળતાથી મુકાબલો કરવા માટે ચૂંટવામાં આવ્યા હતા અને ત્યાં સુધી કે અહિંયાં તેના વિશે કહેવામાં આવેલી તે વાતને આજે જમીનના આ ભાગના દરેક સમજદાર મુસલમાન એક માનવાલાયક ઐતિહાસિક સચ્ચાઈ માને છે.

" વો હિન્દ મે સરમાયએ મિલ્લત કા નિગેહબાન,

અલ્લાહને બરવકત કિયા જિસકો ખબરદાર"

તમે સમજી ગયા હશો કે મારો ઈશારો ઈમામે રબ્બાની મુજદિદે અલ્લેસાની

હઝરત શેખ અહમદ સરહિંદી તરફ છે. તેમણી સુધારણીય, નવીન કોશિશોની શરૂઆત અકબર બાદશાહના પુત્ર જહાંગીરનાં યુગમાં થઈ. જ્યારે કે હાલાતમાં થોડોક સુધારો તે કારણે આવ્યો હતો કે દેશને હિંદુ રાષ્ટ્ર બનાવવાના સિલસિલામાં અકબર બાદશાહના યુગવાળા જુલ્મી ઈરાદાઓ જહાંગીરમાં ન હતા. છતાં પણ સંપૂર્ણ રીતે દેશમાં પરિવર્તન લાવવા માટે હજુ ઘણું બધું કરવાની સખત જરૂર હતી. હઝરત મુજદિદે અલ્લેસાની સાહેબે વિવિધ સરકારી કારકુનોને અને દરબારના વગદાર ઉમરાઓ(અમીરો) જેમની અંદર ઈસ્લામની ગેરત અને લજજાની નિશાનીઓ મૌજૂદ હતી. પોતાની ઓળખ અને સરકારી દરબારીઓ સાથેના પોતાના નજીકના સંબંધનો ઉપયોગ કરીને સુધારણાની તરફ ધ્યાન દોરવાનું શરૂ કર્યું. આ હેતુથી તેઓએ તેમના પત્રોમાં જે રીતે સંબોધન કર્યું છે, અને જે રીતે દુઃખ-દર્દની સાથે તેમને દેશની વ્યવસ્થામાં સુધારો કરવા માટે દરેક પ્રકારની મહેનત કરી છૂટવા માટે તૈયાર કર્યા. તેનો અભ્યાસ કરવાથી અંદાજો થાય છે કે તેઓ અકબરી યુગમાં લેવાયેલા પગલાઓને કેવી નજરથી જોઈ રહ્યા હતા. અને એ તેમના નજીક કેટલો સખત ફિત્તો હતો. અને કોઈ પણ પ્રકારના ઈન્કારના ડર વગર જરા પણ અતિશયોકિત વગર આ વાત કહી શકાય છે કે જ્યારે કોઈ દેશમાં આટલા વિશાળ પાયા પર ધાર્મિક ધર્મભ્રષ્ટતા ફેલાવવાની આયોજનબદ્ધ કોશિશો કરવામાં આવે, તે સમયે ઈસ્લામના સેવકો અને મુસ્લિમ કોમના નેતાઓની પ્રતિક્રિયા અને કાર્યપદ્ધતિ કેવી હોવી જોઈએ ? તેના સાચા જવાબ માટે હઝરત મુજદિદે અલ્લેસાનીની કાર્ય પદ્ધતિથી અને તેમની ઉત્તમ પ્રયુક્તિથી માર્ગદર્શન મેળવવું જોઈએ. અને હકીકત એ છે કે, ઓછામાં ઓછું જમીનના જે ભાગમાં ઘટનાનો મુકાબલો હઝરત મુજદિદે અલ્લેસાનીએ પોતે કર્યો હતો. ત્યાં જ્યારે તે પ્રકારની ઘટનાઓ ફરીથી દેખાય આવે અને જ્યારે ત્યાંના મુસલમાનોના ઈમાની અસ્તિત્વ, ધાર્મિક, સાંસ્કૃતિક વિશિષ્ટતાને કોઈ ખતરો નજર આવે છે ત્યારે, કેટલાક લોકો તેના વિરુદ્ધ ઉભા થઈ જાય છે અને તે જ મુજદિદી નમૂનાને સામે રાખીને ભરપૂર લાજ, પ્રતિષ્ઠા અને સમજશક્તિ અને સારી પ્રયુક્તિની સાથે તે જવાબદારી નિભાવવાની કોશિશ કરે છે.

આજે જ્યારે કે ફરી એક વખત તે પ્રકારના ખતરાઓ ભારતના મુસલમાનોના ઈસ્લામી અસ્તિત્વ અને તેમની ધાર્મિક તેમજ સાંસ્કૃતિક વિશિષ્ટતા વિરુદ્ધ ઉભા થઈ રહ્યા છે અને આ સ્થિતિના મુકાબલા માટે આપણને ફરી એક વખત ભરપૂર ઉત્સાહ અને આયોજનબદ્ધ રીતે અમલના મેદાનમાં ઉતરવાની જરૂર છે. આ લાંબી ચર્ચા સમયની જરૂરત સમજીને કરવામાં આવી રહી છે. આવો એક નજર નાંખીએ હઝરત

મુજદિદે અલ્ફેસાની સાહેબની વેદનાને મહેસૂસ કરવા અને તે પરિપ્રેક્ષ્યમાં જોવાની કોશિશ કરીએ જેનાથી તેઓ આવનારા કિત્તાઓને પોતાની દીર્ઘદ્રષ્ટિથી જોઈ રહ્યા હતા. જેથી આપણે પણ વર્તમાન સ્થિતિને સારી રીતે સમજી શકીએ અને પોતાની જવાબદારીઓને નિભાવવા માટે પોતાના અંદર ઉત્સાહ અને સભાનતાને જાગૃત કરીએ.

જહાંગીરના શાહીદરબારમાં પ્રતિષ્ઠિત વિદ્વાનોમાં એક શેખ ફરીદ હતા. તુઝકે જહાંગીરના અભ્યાસથી અંદાજો થાય છે કે જહાંગીરના દિલમાં તેમની કેટલી બધી ઈજાત અને માન હતું.

તેમના નામે એક પત્રમાં દુઆઓ પછી હઝરત મુજદિદ અલ્ફેસાની સાહેબ લખે છે :

“મારા સિયાદાન પનાહ મુર્કરમ! આજે ઈસ્લામ ઘણી કંગાળ સ્થિતિમાં છે. આ સમયે એક મજૂર તેની મદદ અને તાકત માટે દમડીની કોડી પણ ખર્ચ કરે તો અલ્લાહ તેને કરોડોમાં ખરીદી લે છે. જોઈએ કયા બહાદુરને તે દોલત(ઈસ્લામના બાકી રહેવા અને તેના પ્રચાર પ્રસાર માટે)થી સન્માનિત કરે છે. અને કોનાથી આ ચળવળ સર કરાવે છે ? કુફ્રની જે વાતો પહેલાના જમાનામાં ઉત્પન્ન થઈ હતી, હવે આ સમયે જ્યારે કે બાદશાહને કાફિર લોકો તરફ પહેલા જેટલું ધ્યાન નથી રહ્યું, તેમનું કંઈ પણ બાકી રહેવું મુસલમાનોના દીલ પર સખત નારાજીનું કાર્ય છે. મુસલમાનો પર જરૂરી છે કે બાદશાહને આવા વિધર્મીઓના રિવાજોની ખરાબીથી ચેતવે કરે અને તેને મિટાવવાની પૂરી કોશિશ કરે. જે કંઈ તેમનામાં બાકી રહી ગઈ છે તેનું બાકી રહેવું કદાચ એટલા માટે જરૂરી હોય કે બાદશાહને તેનું ખરાબ હોવાનું ધ્યાન ન હોય. જેથી કરીને શરઈ મસાઈલ વિશે બાદશાહને જણાવતાં રહેવું જોઈએ. જ્યાં સુધી આ નહી થાય ત્યાં સુધી બાદશાહના નજીકના લોકો અને ઈસ્લામના ઉલમા પર એક બોજ રહેશે. અને જો આ વિષયમાં કોઈ જૂથ ઉપર બાદશાહ નારાજ થઈ જાય અને કોઈ તકલીફ પહોંચી જાય તો સૌથી મોટું સૌભાગ્ય છે. પયગમ્બરોએ ઈસ્લામના હુકમોના પ્રચાર માટે કેટલી-કેટલી તકલીફો ઉઠાવી. બધા પયગમ્બરોના સરદાર મુહમ્મદ(સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ)નો ઈર્શાદ છે, કોઈ પયગમ્બરને એટલી તકલીફ નથી આપવામાં આવી જેટલી મને આપવામાં આવી.”

સૈયદ ફરીદના નામે હઝરત મુજદિદ અલ્ફેસાની સાહેબના એવા ઘણા પત્રો છે. જે લોકો હઝરત મુજદિદ અલ્ફેસાનીના બીજા પત્રોનું વાંચન કરવા માંગતા હોય

તેઓ તઝકિરએ મુજદિદે અલ્ફેસાની(સંપાદક મૌલાના મંજૂર નો'માની) અને “તારીખે દઅવત વ અઝીમત” (મૌલાના અબુલ હસન અલી નદવી) નું વાંચન કરે.

અમે અહીયાં એક અન્ય પત્રનું વર્ણન કરવા માંગીએ છીએ જે મુઘલ સલ્તનતના બીજા મુખ્ય સદસ્ય ખાન આઝમના નામે લખવામાં આવ્યો હતો. લગભગ જહાંગીરના તખ્ત પર બિરાજમાન થયા પછી તરતજ આ પત્ર હઝરત મુજદિદે અલ્ફેસાની સાહેબે તેમને લખ્યો હતો :

“રસૂલુલ્લાહ(સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ)ની હદીસ:- ઈસ્લામનું આગમન મુસાફિરની જેમ થયું અને ફરી એક વાર મુસાફિરની જેમ બની જશે. તો મુબારક છે તે લોકોને જે તેમાં ભાગીદાર હશે.”

ઈસ્લામ ધર્મ એટલો નિઃસહાય બની ગયો છે કે કાફિર લોકો(નાસ્તિક) ખુલ્લેઆમ ઈસ્લામ પર વ્યંગ અને મુસલમાનોને બદનામ કરતા ફરે છે અને નિઃસંકોચ રીતે કુફ્રિયા હુકમો પર અમલ, ગલીએ-ગલીએ તેની પ્રશંસા અને વખાણ કરતા શરમાતા પણ નથી. તેના મુકાબલામાં મુસલમાન ઈસ્લામના હુકમો ઉપર અમલ કરવાથી મજબૂર છે જો તેઓ તેના પર અમલ કરી લે છે તો ખરાબ રીતે બદનામ થાય છે.

આજના દિવસે હઝરત મુજદિદે અલ્ફેસાનીની હસ્તીને યોગ્ય સમજીએ છીએ. અને હારી ગયેલ બાજીમાં હઝરત મુજદિદે અલ્ફેસાનીના સિવાય કોઈ પણ બહાદુર મળતો નથી અલ્લાહ તેમની મદદ કરનાર અને તાકત આપનાર છે... હદીસમાં આવે છે કે તમારામાંથી કોઈ પૂર્ણ મોમિન નથી થઈ શકતો જ્યાં સુધી તેને પાગલ(દિવાનો) ન કહેવામાં આવે. આ સમયે તે "દિવાનગી" જેની બુનિયાદ ઈસ્લામી ગેરત અને લજજા હોય છે તે તેમણી(હઝરત મુજદિદે અલ્ફેસાની)જ ફિતરત (પ્રકૃતિ) માં નજર આવે છે વલહમ્દુલિલ્લાહી અલા ઝાલિક....આજે સત્ય વાત કહેવા(બોલવાનો જિહાદ)ની તક જે આજે તમને મળી છે, મોટું ધર્મયુદ્ધ(જિહાદે અકબર)છે. તેને ગનીમત જાણો અને "હલમીમ મઝીદ કહો". આ જીભ દ્વારા થયેલ જિહાદને તલવારના જિહાદથી પણ આ સમયે ઉત્તમ જાણો. અમારા જેવા મજબૂર અને લાચાર (જેમણી શાહી દરબાર સુધી ઓળખાણ નથી) આ દોલતથી વંચિત છે.

મૌલાના મનાઝિર હસન ગિલાનીના કથન અનુસાર આ પ્રકારના પત્રો જે હઝરત મુજદિદે અલ્ફેસાની એ બાદશાહના નજીકના લોકોને લખ્યા હતા. પત્રોના દફતરમાં તે ઘણા બધા ઉપલબ્ધ છે.

અમે અહીંયાં તે પત્રોનું જે વર્ણન કર્યું છે અને તેના બે નમૂના જે રજૂ કર્યા છે તે બરેબર આજના જમાનાના લોકોને આ બતાવવા માટે કર્યા છે કે જે પ્રકારની સ્થિતિ આજે આપણા દેશમાં ઉપસ્થિત છે તે પ્રકારની પરિસ્થિતિઓના વિશે આપણા પ્રતિભાવો અને કાર્યો શું હોવા જોઈએ ?

તેમાં કોઈ પણ પ્રકારની શંકાને સ્થાન નથી કે આજકાલ આપણા દેશને સંપૂર્ણ રીતે કેસરીયા રંગમાં રંગી દેવાની અને ખાસ કરીને મુસલમાનોને બિલકુલ હિન્દૂ અથવા ઓછામાં ઓછું " મુસલમાનોને હિન્દૂ મિજાજ " (આ પરિભાષા અકબર બાદશાહના યુગના પ્રખ્યાત ઇતિહાસકાર અને "મુન્તખબ તવારીખ"ના લેખક મુલ્લા અબ્દુલ કાદીર બદાયૂનીએ પ્રયોજ્ય છે તેઓએ એક જગ્યાએ લખ્યું છે કે "થોડાક બદનસીબ હિંદુ અને હિંદુ મિજાજ મુસલમાન હઝરત મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ)ની પયગમ્બરી પર જાહેરમાં વાંધો ઉઠાવતા હતા. "આજે આપણા સમાજમાં" હિન્દુ મિજાજ મુસલમાનોની કેટલી મોટી સંખ્યા છે, તેનો અંદાજો અને ગંભીરતા આપણામાંથી ઘણાં લોકોને નથી) મુસલમાનોને હિન્દૂ બનાવી દેવાની જબરદસ્ત કોશિશ સરકારી ટીમો અને તેના હાથ નીચે કામ કરતી સંસ્થાઓની તરફથી કરવામાં આવી રહી છે.

આ લેખ લખનાર તે વાતથી ખૂબ સારી રીતે વાકેફ છે કે આપણા વચ્ચે ઘણી મોટી સંખ્યા એવા લોકોની પણ છે જે વર્તમાન પરિસ્થિતિની ભયાનકતાને બરાબર રીતે સમજી રહ્યા નથી. તેમની વાતોને સાંભળીને અને તેમના લેખોને વાંચીને એવું લાગી રહ્યું છે કે તેઓ આ સમજી રહ્યા છે કે જે લોકો આ હાલાતની ભયાનકતાનું વર્ણન કરી રહ્યા છે અને આ સંદર્ભે બચાવની કોશિશો માટે લય અને ઝડપ વધારવાની જરૂરત પર ભાર આપી રહ્યા છે તેઓ વધારે પડતા બિનજરૂરી લાગણીનો દેખાવ કરી રહ્યા છે. અને ખતરાઓને વધારીને ઘટાડીને રજૂ કરે છે. બરેબર વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ આવી નથી, અને ન વધુ પડતી ચિંતા કરવાની કોઈ જરૂરત છે.

સાચી વાત એ છે કે જ્યારે આવા પ્રકારની વાતો સાંભળીને અથવા વાંચીને મારા આશ્ચર્યનો પાર રહેતો નથી.

☆ વર્તમાન પરિસ્થિતિ આ છે કે :

૧) સરકાર પોતાની પૂરી તાકાત વાપરીને બંધારણમાં મૂળભૂત પ્રકારનો ફેરફાર કરવાની તૈયારી પૂર્ણ કરી ચૂકી છે અને તે રાજયસભામાં માત્ર બહુમતી મેળવવાની રાહ જોઈ રહી છે.

૨) શાળા-કોલેજોમાં યોગા(યોગ) અને સૂર્ય નમસ્કાર જેવા રિવાજોને ફરજિયાત કરીને આપણા નવા વંશને શિક્ષક (બહુદેવવાદ), શિક્ષકવાળા કાર્યો અને રીતરિવાજોથી પ્રભાવિત કરવામાં આવી રહ્યા છે. પરંતુ જ્યાં સુધી પ્રભાવિત કરવાનો સવાલ છે તો સાચી વાત આ છે કે આ તબક્કો કયારનોય વટાવી લીધો છે, આપણા લાખો નવયુવાનો હવે આવી વસ્તુઓથી કોઈ નફરત મહેસૂસ કરતા નથી .

૩) તે તમામ કાનૂનોને રદ કરવાનો અમલ શરૂ થઈ ચૂક્યો છે જેના અનુસંધાનમાં મુસલમાનોને પોતાની કેટલીક બાબતોમાં શરીઅતના કાનૂન પર અમલ કરવાની આજાદી મળેલી છે.

૪) મુસલમાનોને પોતાની કેટલીક બાબતોમાં જે થોડો ઘણો ન્યાય અદાલત(કોર્ટ)થી મળી જતો હતો હવે તેનો પણ દરવાજો બંધ કરી દેવાના હેતુથી જજો(ન્યાયાધીશ)ની નિમણૂક વગેરેના અધિકારો પણ સરકારે પોતાના હાથમાં લઈ લીધા છે તેનાથી લાંબાગાળાની અસરો આવનારા દિવસોમાં ક્રમબદ્ધ થવાની છે તેનાથી આંખ આડા કાન કરવા આપઘાત કરવા બરાબર છે.

૫) આપણે જે બંધારણને આધિન આ દેશમાં રહેવાનો ફેસલો કર્યો હતો તેમાં સ્પષ્ટપણે દરેક નાગરિકને તે બાબતે પૂરી આજાદી આપવામાં આવી હતી કે તે જે ધર્મ અને સંસ્કૃતિને પસંદ કરે, તેને સ્વીકારી અપનાવી શકે છે, તેના પર અમલ કરી શકે છે અને તેનો પ્રચાર અને પ્રસાર પણ કરી શકે છે. અને દરેક સમુદાય પોતાના ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક શિષ્ટાચાર અને તાલીમની સુરક્ષા માટે પોતાની શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ પણ સ્થાપી શકે છે. તદ્ઉપરાંત તે બંધારણના અનુસાર આ જરૂરી ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે સરકાર દેશના નાગરિકોની જાન, માલ, ઈજાજત અને આબરૂની સુરક્ષા અને તેમની ધાર્મિક ભાવનાઓ અને લાગણીઓને એક સરખું મહત્ત્વ આપશે. એટલે કે સરકારનો કોઈ ધર્મ નહિ હોય અને સરકાર કોઈ ખાસ ધર્મ અથવા સંસ્કૃતિની અધ્યક્ષતા કરશે નહિ.

અને આજે જે પણ ધાર્મિક, સામાજિક, તાલીમી પ્રવૃત્તિઓ દેશમાં ચાલુ છે તે બધી બંધારણે આપેલી બાંધેધરીઓને કારણે છે, જો કે આ પણ પોતાની જગ્યાએ નકારી ન શકાય તેવી હકીકત છે કે આ બંધારણીય અધિકારો પછી પણ આજાદીથી લઈ હમણાં સુધી મુસલમાનો સાથે જે વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો છે તે મોટે ભાગે બંધારણીય ખાતરીઓને નજર અંદાજ કરવાનુંજ કામ કરવામાં આવ્યું છે(જો આવું ન હોત તો શરૂઆતથી શિક્ષણ વ્યવસ્થાને બ્રાહ્મણી રંગમાં રંગી દેવાની નિંદપાત્ર કોશિશ કરવામાં

આવી ન હોત અને બધી સરકારી યોજનાઓના ઉદ્ઘાટન અને ઈમારતોના ભૂમિ પૂજન(સંગે બુનિયાદ)ના અવસર પર માત્ર બ્રાહ્મણી રિવાજોને અપનાવવા અને દરેક પોલીસ સ્ટેશન અને સરકારી ઓફિસોમાં મંદિર અને મૂર્તિઓ સજાવવા જેવા કામો કરવામાં આવ્યા ન હોત, તદ્ઉપરાંત તોફાનો અને આતંકવાદ જેવા ગુનાઓ કરનારાઓ સાથે ન્યાય અને કાનૂનને લાગુ કરવામાં ખુલ્લો ફર્ક કરવામાં આવ્યો ન હોત.) સાથેજ તે વાસ્તવિકતાને નકારી શકાય તેમ નથી કે જે પણ અધિકારો આપણને અહિંયા મળ્યા છે તે આજ બંધારણના આધારે મળ્યા છે, અને બીજી રીતે તેની લાયકાત હિન્દુસ્તાનના મુસલમાન અને અહિંની બીજી કોમો અને સંચાલન વ્યવસ્થા વચ્ચે એક કરારની જેમ છે. તેમજ આ પણ સાચું છે કે જ્યારે પણ બંધારણના માધ્યમથી આપણે ન્યાય પ્રાપ્તિની કોશિશ સાચી પદ્ધતિ અને ઈમાનદારીથી કરી છે ત્યારે આપણને મોટા ભાગે સફળતા મળી છે. નિઃશંકપણે વર્તમાનની પરિસ્થિતિ એવી છે કે બંધારણે આપેલ તે બાંધેધરીઓ અને ખાતરીઓને વિવિધ બહાનાઓથી રદ કરી દેવા અને નવા બંધારણીય ફેરફારો વડે દેશને કાયદેસર ઘોષિત કરેલ હિન્દૂ રાષ્ટ્ર બનાવી દેવાની તૈયારીઓ પૂરજોશથી ચાલુ છે. આ વાતની સ્પષ્ટતા કરવાની કોઈ જરૂર નથી કે જ્યારે બંધારણની હાજરીમાં કાર્યપ્રણાલી આ પ્રમાણે છે તો બંધારણની તે ધારાઓના અને તેના મુળભૂત ઢાંચાના ફેરફાર પછી કેવી પરિસ્થિતિ સર્જશે ? ? ?

૬) રોજે રોજ કોઈ ન કોઈ તરકીબથી દેશમાં નવી પોલીસીની જાહેરાત વિવિધ મંત્રીઓ અને સંસ્થાઓના પ્રમુખો દ્વારા કરવામાં આવે છે ત્યાં સુધી કે જ્યારે ક્યાંકથી એવી માંગણી કરવામાં આવે છે કે ગીતાને રાષ્ટ્રીય પુસ્તક નક્કી કરી દેવામાં આવે તો આપણાં વિદેશ મંત્રી કહે છે કે દેશના વડાપ્રધાને જ્યારે અમેરિકાના રાષ્ટ્ર પ્રમુખને ભેટ સ્વરૂપે ગીતા આપી તો તેમણે એ વાતનું એલાન કરી દીધું કે ગીતા રાષ્ટ્રીય પુસ્તક છે તેના માટે અલગથી એલાન કરવાની શી જરૂર છે ?

દેશની વર્તમાન સ્થિતિના આ થોડાક નમૂનાઓ છે જેની ચર્ચા ઉપરની અમુક લાઈનોમાં કરવામાં આવી છે જો કે "બુતકદે મે બ્રાહ્મણકી પુખ્તા ઝુત્તારી" ની હિકાયત ઘણી લાંબી છે. મારો કહેવાનો અર્થ એ છે કે આ પરિસ્થિતિની જરૂરત એ છે કે એક ભરપૂર કોશિશ તમામ પાસાંઓ પર નજર રાખીને કરવામાં આવે. કયા કયા મોરચે કામ કરવાની જરૂરત છે આપણી કોશિશ—મહેનતનો મિજાજ અને કામ કરવાની પદ્ધતિ કેવી હોવી જોઈએ અને કઈ કઈ કમજોરીઓ પર આપણને ડગલેને પગલે સાવધાની રાખવી પડશે ??? અમે નીચેની લાઈનોમાં જવાબ આપવાની કોશિશ કરીશું.

૧) સામાન્ય લોકોના સંપર્ક(Mass Contact)ની ચળવળ :-

આ ચળવળમાં સૌ પ્રથમ વધારેમાં વધારે મુસલમાન ભાઈઓ અને બહેનો પાસે જઈને તેમના અંદર ઈસ્લામની સમજ પેદા કરવી અને ઈસ્લામની ગેરત અને શરમ ઉત્પન્ન કરવાની કોશિશ કરવામાં આવે. તેમને વર્તમાન ખતરાઓથી ચેતવવામાં આવે કે કેટલાક લોકો તમારા ઈમાન અને તમારી સંસ્કૃતિ ઝૂંટવી લેવા માંગે છે. તેમને દઢતા(ઈસ્તિકામત)ની વાત કરવામાં આવે અને તેની યુક્તિઓ બતાવવામાં આવે.

આ અંગે કુર્આનની તે આગાહીઓને નજર સમક્ષ રાખીને પોતાના પ્રચારના મુદ્દાઓ અને વાત કરવાની કળા વગેરેના સિલસિલામાં ભરપૂર માર્ગદર્શન મળશે જેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે :-

"ઘણા એહલે કિતાબ(તે પયગમ્બરોને માનનાર જેમના પર આકાશી પુસ્તકો ઉતર્યા, યહૂદી, ખ્રિસ્તી) તો દિલથી એવું ઈચ્છે છે કે તેમણે ઈમાન(લઈ આવવા) પછી ફરીવાર કાફિર બનાવી લે. ઈર્ષાના રસ્તાથી જે તેમના નફસોમાં છે (અને તે પણ) પછી તેમના પર હક(સત્ય) ખુલી ગયું, માફ કરતા રહો અને દરગુઝર કરતા રહો જેથી અલ્લાહ પોતાનો હુકમ મોકલી દે, ખરેખર અલ્લાહ દરેક વસ્તુ પર કુદરત(તાકત) ધરાવે છે. અને(હાં) નમાઝની પાબંદી રાખો અને ઝકાત આપતા રહો, અને જે પણ ભલાઈ તમે પોતાના માટે આગળ મોકલશો, તેને અલ્લાહના પાસેથી મેળવી લેશો, ખરેખર જે પણ તમે કરી રહ્યા છો અલ્લાહ તેને ખૂબ જોનાર છે."

" અને તમારાથી યહૂદી અને ખ્રિસ્તી ક્યારેય ખુશ નહી હોય જ્યાં સુધી કે તમે તેમના ધર્મને માનનારા ન બની જાવ, તમે કહી દો કે અલ્લાહનો બતાવેલ રસ્તો આ છે, અને જો તમે તેના જ્ઞાન પછી પણ જે તમને પહોંચી ચૂક્યું છે તેમની ઈચ્છાઓની પેરવી(અનુકરણ) કરવા લાગ્યા તો તમારા માટે અલ્લાહની પકડના સિવાય ન કોઈ સાથી હશે અને ન કોઈ મદદગાર."

આ અવસર પર આ વાત પણ રજૂ કરવી કદાચ લાભદાયક નિવડે કે આ ફરજ અમારી વિવિધ જૂથો(જમાતો) અને અસંખ્ય ઉલમા પોત-પોતાના વિસ્તારોમાં પોતે પોતાની રીતે બજાવી રહ્યા છે. અને આ બધા પ્રયત્નોનું ઘણું સારું પરિણામ જાહેર થઈ રહ્યું છે, તેમ છતાં દેશનો વિસ્તાર અને વસ્તી એટલી વધારે છે કે કામ હજુ ઘણું બાકી છે. એક તબ્લીગી જમાઅતની મહેનતને જ જોઈલો જેની શરૂઆત ખરેખર આ જ પરિસ્થિતિનો મુકાબલો કરવા, સામાન્ય મુસલમાનો અને ખાસ કરીને ગામડાઓમાં રહેતા તે લાખો અને કરોડો મુસલમાનોને ઈમાન અને ઈસ્લામથી જોડેલા રાખવા

માટેના હેતુથી થઈ હતી, અને નિઃશંકપણે જેની મહેનતે ઘણાં મુસલમાનોને ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક ધર્મભ્રષ્ટતાથી બચાવવા અને તેમણે અમલી રીતે મુસલમાન બનાવવા અને ઈસ્લામ પર સાબિત કદમ રાખવામાં ઘણો મોટો ભાગ ભજવ્યો છે. વર્તમાન સ્થિતિમાં ઘણાં ફિકરમંદ લોકોને તેની જરૂરત મહેસુસ થઈ રહી છે કે હાલતના આ મોડ પર નજર રાખવાવાળા એહલે ઈલ્મ(જાણકાર)ફિકરમંદ અને તબ્લીગી જમાઅતના ઉચ્ચ હોદ્દાના જિમ્મેદારો દરમ્યાન ભૂતકાળ જેવા સંબંધો અને બંને બાજુએથી આદર(કદર-એહતેરામ)નું વાતાવરણ હોવું જોઈએ જેનાથી અસલ કામને ઘણી તાકત મળશે.

તે પાસા પર પણ નજર રાખવાની જરૂરત છે કે વસ્તીનો એક ભાગ બીજા પંથના લોકો અને બીજા મસ્લકોથી જોડાયેલા છે. જરૂરત છે કે તે હલ્કા(જૂથ)ના સામાન્ય અને ખાસ લોકોની નજર આ બાજુ, તે હલ્કાના પ્રતિષ્ઠિત એહલે ઈલ્મ અને બુદ્ધિજીવીઓ દ્વારા ધ્યાન દોરવાની કોશિશ કરવામાં આવે, જેથી કોઈ કારણ વગર બદલગુમાની અને શંકાની ગુંજાઈશ બાકી ન રહે અને પૂરી કોમ દીન(ધર્મ) અને શરીઅત ના રક્ષણ માટે તૈયાર થાય.

સામાન્ય મુસ્લિમ લોકોના સંબંધની ચળવળના અનુસંધાનમાં હજુ પણ એક વાત ચર્ચા કરવા લાયક છે કે કોમનો એક ભાગ તો તે છે જે શહેરોના ગરીબ અને ઝૂંપડપટ્ટીવાળા વિસ્તારોમાં અથવા ગામડા(અને તબ્લીગી પરિભ્રાષામાં બંજર ઈલાકાઓ)માં આબાદ છે. અને ગરીબી અને જહાલતની ડબલ મુસીબતમાં ફસાયેલ હોવાના કારણે દીનની પ્રાથમિક જાણકારીથી પણ અજાણ છે ન તે કલમાને જાણે છે અને ન તો તે ઈમાન અને નમાઝથી વાકેફ છે. આવા લોકો નાસ્તિકતા ફેલાવવાની કોશિશ કરનારાઓનું પ્રથમ નિશાન હોય છે અને ઘણી વખત તેઓ તેમનો શિકાર પણ થઈ જાય છે. અને કોમનો બીજો ભાગ જે નવયુવાન છોકરાઓ અને છોકરીઓનો છે જે સરકારી અથવા પ્રાઈવેટ સ્કૂલો(ખાનગી શાળાઓ)માં શિક્ષણ મેળવી રહ્યા છે અથવા શિક્ષણ પૂર્ણ કરી ચુક્યા પછી વિવિધ વિભાગોમાં કામ કરી રહ્યા છે તે વિભાગમાં ઘણી સંખ્યા એવા નવયુવાનોની છે જેમના માતા-પિતાની ગફલત અને અજ્ઞાનતા વગેરેના કારણે અથવા બીજા કોઈ અન્ય કારણસર તેમને ઈસ્લામની બુનિયાદી તાલીમ પણ નથી મળી અને કોઈ બીજી દીની પ્રવૃત્તિ(ચળવળ)થી પણ તેમનો કોઈ સંપર્ક થયો નથી, આ લોકો ઉર્દૂ પણ જાણતા નથી, કોઈ ધાર્મિક(દીની) પુસ્તક કે માસિક પત્રિકાનું પણ વાંચન કરતા નથી, તેમનું ઉઠવું-બેસવું, રહેણી-કરણી મોટાભાગે ગેર મુસ્લીમો અથવા

“હિન્દુ મિજાજના મુસલમાનો”ની સાથે હોય છે અને તેમનો જીવવાનો હેતુ ભૌતિક અને આર્થિક પ્રગતિ જ છે. આવા લોકોની જેમ આ તબકો પણ ખાસ ધ્યાનનો હકદાર(લાયક) છે.

જ્યાં સુધી પ્રથમ વર્ગના લોકોની વાત તો તેમના સુધી ઈમાન, તેની કદર અને પ્રેમભાવના અને તેને જરૂરી જ્ઞાન પહોંચાડવાનું સૌથી સફળ માધ્યમ મારા જ્ઞાન અને અનુભવના આધારે “તબ્લીગી” જમાઅતનું જ છે. તેના ઘણાં બધાં કારકુન વિવિધ વિસ્તારોમાં ખૂબ નિઃસ્વાર્થતા(ઈબ્લાસ) અને એકાગ્રતાથી આ કામ પણ કરી રહ્યા છે. લેખકની જાણમાં આ વાત છે કે, ઘણા રાજ્યોનાં તબ્લીગી જિમ્મેદારોએ એવું નક્કી કર્યું છે કે તેઓ પોતાની જમાઅતોને પોતાના જ રાજ્યના દૂર-દૂરના ગામડાઓમાં જ મોકલશે અને તેનું સારું પરિણામ પણ સામે આવી રહ્યું છે જેથી આ અવસર પર તબ્લીગી મહેનતના જિમ્મેદારોથી આ ગુજારીશ કરવામાં આવે કે તેઓ પૂરા દેશના સ્તરે પોતાના કારકુનો અને મશવેરાના લોકો(અહલે મશવેરા)ને એ માર્ગદર્શન આપે કે તેઓ આ વર્ગ તરફ પોતાનું ધ્યાન વધારી દે તો ખોટું લેખાશે નહિ. અને જ્યાં સુધી બીજા તબકાની વાત છે તો તેના માટે તબ્લીગી જમાઅત ઉપરાંત બીજી જમાઅતો અને એહલે ઈલ્મ લોકોને પોતાનું ધ્યાન વધારવું પડશે, વિવિધ વિષયો પર એવા ધ્યાનાકર્ષક પ્રોગ્રામ અને સેમિનાર વગેરે ગોઠવવામાં આવે જેમાં આ લોકોથી સંબંધ રાખવાવાળા ભાઈઓ, બહેનો અને નવયુવાનોને ખાસ આમંત્રિત કરવામાં આવે અને તેઓની સામે ઈસ્લામની તાલીમને એવી દાઈયાના અને હકીમાના અંદાજથી રજૂ કરવામાં આવે. વારંવારનો અનુભવ છે કે જો સત્યતા અને મોહબ્બતની સાથે આધુનિક યુગના મનોવિજ્ઞાન અને ભાષાને ધ્યાને રાખીને આ લોકોની સામે ઈસ્લામી તાલીમને રજૂ કરવામાં આવે તો તેમાંથી ઘણા ખરા લોકો સારી અસર લે છે અને સાચું જ્ઞાન અને નેક પ્રકારની જિંદગીથી પોતાની ભૂલ સ્વીકાર કરીને તલાફી અને તૌબાની કોશિશ શરૂ કરી દે છે.

સેમિનાર અને સિમ્પોઝિયમ વગેરે સિવાયના પણ આપણા સમાજના અમુક નિઃસ્વાર્થ(મુખ્લિસ) નિપૂણતા (કાબેલિયત) ધરાવતા નવયુવાન ઉલમા પોત-પોતાના વિસ્તારમાં ઈસ્લામિક વિષય પર નિબંધ લેખનની ઈનામી સ્પર્ધાઓનું આયોજન કરે છે. આ માધ્યમથી હજારો મુસ્લિમ નવયુવાનો ઉપરાંત ગેરમુસ્લિમ યુવાનો પણ ભાગ લે છે, ઈસ્લામી પુસ્તકોનો અભ્યાસ કરે છે, પછી આ પ્રોગ્રામમાં ભાગ લે છે અને આ રીતે ઈસ્લામથી અને તેની ખૂબસૂરત તાલીમથી તેમનો સંબંધ જોડાય જાય છે, અથવા કમ સે

કમ નફરત અને ગેરસમજો દૂર થઈ જાય છે.

દેશભરમાં આવા પ્રકારની કોશિશોનો ઉપયોગ કરીને પોતાની કોમના આ ખૂબ જ કિંમતી લોકોને ન માત્ર બૌદ્ધિક કે સાંસ્કૃતિક ધર્મભ્રષ્ટતા(ઈરતિદાદ)થી બચાવી શકાય છે બલ્કે તેમને કાબેલપાત્ર બનાવી શકાય છે કે તેમનામાંથી એક-એક, સેંકડો સુધી ઈસ્લામનો સંદેશ અને તેની ખૂબસૂરત તાલીમને પહોંચાડવાના કામે લાગી જાય.

☆ દેશના બીજા ધર્મ પાળતા લોકોથી સંપર્ક :-

સામાન્ય લોકો સાથે સંબંધો બનાવવાની ચળવળ આ સમયે જેટલી જરૂરી છે તેની સાથે સાથે આપણને દેશનાં બીજા ધર્મના લોકો સાથે સીધો સંપર્ક કાયમ કરવો પડશે.

તે માટે આપણને થોડીક હકીકતોને નજર સમક્ષ રાખવી પડશે.

(૧) મુસલમાનોની સાંસ્કૃતિક અજોડપણાને ખતમ કરી તેને હિંદૂ બનાવી દેવાનો પ્લાન એક નાના જૂથનો છે. જેણે પોતાના કાવતરાખોર દિમાગ અને ખાસ સલાહિયતોનો ઉપયોગ કરીને દેશની કુર્સી મેળવવાના દરેક ક્ષેત્રો પર કબજો કરી રાખ્યો છે. જો કે જ્યાં સુધી દેશની બીજા ધર્મ પાળતી વસ્તીના મોટા ભાગનો સંબંધ તેમની આ વિચારસરણીથી નથી, તેમની ફિકર રોટી, કપડા અને મકાન જેવી જરૂરિયાત અને પોતાના બાળકોના સારા ભવિષ્ય સુધી સીમિત છે. જોકે એક ઘણી મોટી સંખ્યા તેવા લોકોની પણ છે જેઓ ઉચ્ચજ્ઞાતિથી સંબંધ રાખે છે છતાં તેઓને તે અત્યાચારી જૂથથી ઘણી શિકાયતો છે તેઓ ઉપરોક્ત ચર્ચાયેલ ષડયંત્રને ખોટું, અત્યાચારી અને દેશના સામુહિક ફાયદા માટે ખતરનાક સમજે છે. તદ્ઉપરાંત દેશમાં બીજા લઘુમતિ જૂથો પણ છે જેમને વર્તમાન સ્થિતિથી અને શાસક ટોળાના ઈરાદાઓ અને પોલીસીઓથી સખત વિરોધ તેમજ ભય અને ચિંતા છે. આવા તમામ જૂથો અને લોકોને સાથે લઈને બંધારણ અને દેશના સેક્યુલર(લોકશાહી) ઢાંચાના રક્ષણ માટે દેશનાં લોકોને પણ હોશિયાર અને પબ્લિકના ખ્યાલને એકમત કરી શકાય છે.

ઉપરોક્ત લખાણમાં મુસલમાનોની સાંસ્કૃતિક વિશિષ્ટતાને ખતમ કરવાના જે ષડયંત્રની ચર્ચા કરવામાં આવી છે તે ભલે એક નાના જૂથની છે, પરંતુ આ હકીકતને પણ નજરઅંદાજ કરવું ખોટું અને ખૂબજ નુકસાનકારક નિવડશે કારણકે મોટાભાગના લોકો તે ષડયંત્રને સાથ આપી રહ્યા છે. અને ઘણાખરા લોકો ખૂબજ સક્રિય રીતે સાથ આપી રહ્યા છે અને ઘણી મહત્વની વાત એ છે કે મોટાભાગના લોકો તે સમુદાયથી સંબંધ રાખે છે જે પોતે સદીઓ નહિ પણ હજારો વર્ષોથી તે અત્યાચારી લોકોના સખત

અત્યાચારના શિકાર રહ્યા છે. પરંતુ તે અત્યાચારી લોકો ખૂબ જ ચાલાકી સાથે દરેક મોકા પર તેને મુસલમાનોના વિરુદ્ધ ભડકાવીને મેદાનમાં ઉતારી દે છે. અને આ રીતે તે પોતાના અસલ દુશ્મનથી જંગ કરવાની જગ્યાએ અને તેના કબજામાંથી મુક્તિ મેળવવાની કોશિશને આગળ વધારવાની જગ્યાએ, પોતાના અસલ દુશ્મનને પોતાનો મિત્ર અને સરદાર માની લે છે અને તે કોમથી જે અત્યાચારથી પીડિત હોવાને કારણે અને વિવિધ ઐતિહાસિક પરિબળોના કારણે તેની મદદગાર હતી અને છે. અર્થાત(મુસ્લીમ કોમ) તેનેજ પોતાનો અસલ દુશ્મન સમજવા લાગે છે. અને આ રીતે દેશ પર તે ચાલાક અને અત્યાચારી લોકોની સત્તાની ઉમર વધતી રહે છે.

આ પશ્ચાતભૂમિકા(બેકગ્રાઉન્ડ)માં વિચારો કે દેશના લોકોના વિવિધ જૂથો ખાસ કરીને ઉપરોક્ત વર્ણન કરેલ પીડિત જૂથથી આપણો યોજનાબદ્ધ સંબંધ કેટલી હદે લાંબાગાળાના સારા પરિણામોનું કારણ બની શકે છે ?

આ કામ કહેવા અને લખવા કરતાં વધુ કરવાનું છે. તે માટે આ મુદ્દા પર વધારે કંઈ કહેવાથી પોતાના લખાણને રોકું છું અને દુઆ કરું છું કે દેશના ન્યાયપ્રિય અને પીડિત જૂથોને સાથે લઈને સામાન્ય લોકોના સંપર્કની જે ચળવળની જરૂરત અંગે આ વાતો કહેવામાં આવી છે શક્ય તેટલી ઝડપથી એક સારા અને આયોજનબદ્ધ અંદાજમાં શરૂ થાય. તે જ સમયે ઘણાં પાસાંઓનો અમલી ખુલાસો પણ સામે આવી જશે.(વલઅલ્લલ્લાહુ યુહદિસુ બઅદ ઝાલિક અમરા)

મુસલમાન અને દેશના બીજા ધર્મ પાળતા લોકો સાથે સંબંધો બનાવવા માટે સોશિયલ મીડિયાનો ઉપયોગ પણ વધુમાં વધુ કરવો જોઈએ. આ વાત ધ્યાન આપવાલાયક અને સુધારવાલાયક છે કે આપણી મોટી -મોટી સંસ્થાઓ જેમના પાસે લોકસમુહની તાકત પણ છે અને સાધનો પણ છે તેઓ આ વિભાગો તરફ ધ્યાન આપતા નથી ખુદા કરે કે આવનારા દિવસોમાં આ દિશામાં પણ કદમ આગળ વધારે.

જન સંપર્ક, લોક જાગૃતિ, પબ્લિકના ખ્યાલને એકમત કરવાના ઉપરોક્ત ચર્ચેલ કાર્યો ઉપરાંત એક ખૂબજ અગત્યનું કામ કાનૂનની મદદ લેવી પણ છે. જરૂરત છે કે વર્તમાન સરકારના પગલાંઓ અને કાર્યવાહીઓના વિરુદ્ધ શ્રેષ્ઠ રીતથી ઉચ્ચ સ્તરે કોર્ટથી રજૂઆત કરવામાં આવે અને ભરપૂર તૈયારી સાથે આ સાબિત કરવાની કોશિશ કરવામાં આવે કે આ પગલાંઓ અને કાર્યવાહીઓ દેશના બંધારણના વિરુદ્ધ છે. અને લેખકની ખ્યાલે શ્રેષ્ઠ એ હશે કે કાનૂની કાર્યવાહી પણ માત્ર મુસલમાનો તરફથી ન હોય પરંતુ તેમાં દેશના અલગ અલગ ધર્મના લોકો એ ગ્રુપો અને સંસ્થાઓ અને તે

વ્યક્તિઓને પણ સામેલ કરવામાં આવે જેઓ કાનૂની રીતે આ વાત પર સંમત હોય. જેથી દેશના બુદ્ધિજીવી, અક્લમંદ લોકો અને પૂરી સિવિલ સોસાયટી દેશની સુપ્રિમ કોર્ટથી દેશના સેકયુલર લોકશાહીના રોલના રક્ષણની અપીલ કરે.

જો કે સામાન્ય લોકો સાથેના સંબંધની ચળવળ હોય કે કોર્ટમાં રજૂઆત કરવાનો મામલો હોય દરેક જગ્યાએ આ પાસાં પર સવિશેષ અને કડક નજર રાખવામાં આવે કે તોફાની તત્વો અને અત્યાચારી જૂથો આ મહેનત અને કોશિશને હિન્દુ—મુસ્લિમનો કોમી મુદ્દો ન બનાવી દે, આપણે જાણીએ છીએ કે તેઓ તેની ભરપૂર કોશિશ કરશે. પરંતુ મારો આ પણ મજબૂત ખ્યાલ છે કે તેનો હલ એ નથી કે કોઈ મહેનત અને કોશિશ કરવામાં ન આવે અને યુપચાપ દર્શક બનીને બેસી રહેવામાં આવે. ક્યારેય નહિ, તેનો રસ્તો એ છે કે પોતાની મહેનત અને કોશિશના તમામ પાસાં અને નજાકતો પર નજર રાખી ડગલેને પગલે અલ્લાહથી માર્ગદર્શન અને મદદ માંગતા—માંગતા, આગળ વધારવામાં આવે તથા કાવત્રા અને દુશ્મનોની ચાલોને એક પળ માટે પણ નજર અંદાજ કરવામાં ન આવે.

આભાર માનવાના લાયક છે કે આપણી સૌથી પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થા ઑલ ઈન્ડિયા મુસ્લિમ પર્સનલ લૉ બોર્ડ લખનઉની સામાન્ય સભામાં આ ફેસલો કર્યો છે કે વર્તમાન પરિસ્થિતિના પરિપ્રેક્ષ્યમાં દેશનાં બંધારણ અને બોર્ડના નિયમોના અનુસંધાને દીન(ધર્મ), શરીઅત અને દેશના બંધારણના રક્ષણ માટે દેશના દરેક ધર્મના લોકોને સાથે લઈને મેદાનમાં ઉતરશે, અને આજ કારણે તેણે પોતાના એક મહત્ત્વના અનુભવી સેક્રેટરી આદરણીય મૌલાના સૈયદ વલી રહમાનીની જવાબદારીઓ વધારી દીધી છે. પૂરી કોમ આ પવિત્ર મહિનામાં મુસ્લિમ પર્સનલ લૉ બોર્ડ અને તેના જવાબદાર વ્યક્તિઓ અને ખાસ કરીને મૌલાના વલી રહમાની માટે હાથ ઉઠાવીને દુઆ કરે છે અને તેના ઈતિજારમાં પણ છે કે આવનારા દિવસોમાં વિવિધ મોરચાઓ પર મહેનત અને કોશિશની શરૂઆત થાય અને અલ્લાહ તેને સફળતા સુધી પહોંચાડે. આમીન

આ ચિત્રનું બીજું પાંસું એ છે કે જે દિવસથી ઑલ ઈન્ડિયા મુસ્લિમ પર્સનલ લૉ બોર્ડ એક નવા ઈરાદા અને હોંસલા સાથે દેશની દિશાને બોટી દિશામાં જવાથી રોકવા માટે તૈયાર થવાનું એલાન કર્યું છે, તે જ દિવસથી તે વાતની કોશિશ શરૂ કરી દેવામાં આવી છે કે બોર્ડના પ્રતિષ્ઠિત સદસ્યોના અંદર કેટલીક શંકા અને કુશંકા ઉત્પન્ન થાય અને સામાન્ય મુસલમાનોને જે ભરોસો બોર્ડના સંચાલન પર છે તે ડગમગી જાય અથવા ભરોસો ઓછો થઈ જાય. બોર્ડના સંચાલનનું કામ છે કે તે આ બંને પ્રકારના દુષ્ટ

કૃત્યો પર કડક નજર રાખે, આપસી સંબંધ અને ભરોસાને વધારેથી વધારે કાયમ રાખવા અને તે વધારે મજબૂતી અને દઢતા સાથે દરેક પ્રકારની કોશિશ કરવામાં આવે. અને યોગ્ય સમયે દરેક માધ્યમથી(સોશિયલ મીડિયાના માધ્યમથી પણ) દરેક પ્રકારના પ્રોપેગંડા અને શંકાઓને સાફ કરવાની યોગ્ય કોશિશ કરવામાં આવે.

આ વિષયમાં એ વાત પણ ચર્ચામાં આવી જાય તો સારું છે કે અલીગઢ મુસ્લિમ યુનિવર્સિટીને એવા તત્ત્વોની કર્મભૂમિ બનવા દેવામાં ન આવે જે દીન અને શરીઅતના વિશે હારેલી માનસિકતા રાખે છે અને જેમના જ્ઞાનમાં પ્રભુત્વ અને અમલમાં કુર્આન અને પાછલા નેક લોકોના અનુકરણની અસરો જોવા મળતી નથી, અને જેઓ તજદીદના નામે નવીનતાના ખાસ પ્રચારક છે, અને જેમણી વફાદારીઓ પણ વહેંચાયેલી છે. આવાજ લોકો હતા જેમણે મુગલ બાદશાહ અકબરને મહારાજા અકબર બનાવી દીધો હતો. કોમના ફિકરમંદ અને હોંશિયાર લોકોએ અલીગઢ મુસ્લિમ યુનિવર્સિટીના કિરદારના રક્ષણની તરફીબો વિચારવી જોઈએ. આવાજ લોકો છે જેઓ યોગા જેવા શિક્ષી ભરેલા અમલને માત્ર કસરત કહીને મુસ્લિમ પર્સનલ લૉ બોર્ડના મત વિશે સામાન્ય મુસલમાનોના દિમાગમાં શંકા ઉત્પન્ન કરી રહ્યા છે. કાશ કે લોકો આવા આંશિક અંદાજથી આવા નાજુક પ્રશ્નના વિશે પોતાના વિચારો રજૂ ન કરતા અને જો તેમના પાસે વિસ્તૃત અને સંશોધનાત્મક અભ્યાસનો સમય ન હતો તો કમ સે કમ માત્ર આ પાસાં પર વિચાર કરી લેતા કે શું સરકાર જેટલી હદે યોગા પર જોર આપી રહી છે તે માત્ર તે કારણે આપી રહી છે કે તે તેમની નજરમાં માત્ર એક સારી કસરત છે ? અને તેમને પોતાના તમામ નાગરિકો અને ખાસ કરીને મુસલમાનોની કસરતની ઘણી ફિકર છે ? ઈન્ના લિલ્લાહિ વઈન્ના ઈલયહિ રાજિઉન.

મતાએ દીનો દાનીશ લૂટ ગઈ અલ્લાહવાલોંકી

યે કિસ કાફિર અદા કા ગમઝાએ ખૂનરેઝા હૈ સાકી

સાચી વાત આ છે કે જે પ્રકારની સ્થિતિ આ સમયે કેટલાક મુસ્લિમ "ખાસ લોકો" ની સામે આવી છે તેમણેજ લેખકને અકબરી યુગની અને પછી હઝરત મુજદિદે અલ્ફેસાનીની યાદ અપાવી દીધી, તે યુગમાં પણ ઉલમા અને દીનના ખિદમત ગુજાર કહેવાતા લોકોની મોટી સંખ્યા હતી જેઓ અકબરના દરેક કાફિરાના અને જહાલતના પગલાં પર સાચું હોવાની મહોર મારતી હતી.

મુલ્લા અબ્દુલકાદિર બદાયૂનીએ એક જગ્યાએ લખ્યું છે :

"કેટલાક નીચ કક્ષાના લોકો જે ઉલમાની શકલમાં જાહેલ છે, તેઓએ

દલીલોનો ઢગલો તે દાવાના વિશે માર્યો છે કે "સમય તે જમાનાના શાસકનો આવી ગયો છે, જે હિન્દૂ અને મુસલમાનોના બોત્તેર ફિરકાઓ(જૂથો)ના વિરોધાભાસને મિટાવનાર હશે અને જમાનાના શાસકનું વ્યક્તિત્વ પોતે હઝરત બાદશાહ અકબરની છે."

મુલ્લા સાહેબે નકલ કર્યું છે કે કોઈ મૌલવી ઈબ્રાહીમ સાહેબ હતા. જેઓ ગુજરાત પ્રમુખના હોદ્દા પર હતા. તે મૌલવી ઈબ્રાહીમ સાહેબે ગુજરાતથી જે ભેટો બાદશાહ પાસે મોકલી હતી તેમાં એક ભેટ બનાવટી લખાણનો એક ફકરો શૈખ ઈબ્ને અરબીના એક જુના અને નાના પુસ્તકના પત્રમાં વર્ણન કરીને મોકલ્યો જેનો અર્થ આ હતો કે "જમાનાના શાસકના પાસે ઘણી સ્ત્રીઓ હશે અને તે દાદી મુંડો હશે."

એક બીજા મૌલાના હતા જેમનો ઉલ્લેખ મુલ્લા બદાયૂનીએ મૌલાના ખ્વાજા શીરાઝીના ઉપનામથી કર્યો છે, તે મૌલવીએ પણ અકબર બાદશાહના માનમાં તેને "મહેદીએ મૌઉદ(મહેદી અ.સ.)" કહ્યા હતા. અકબરના દરબારમાં એવા ખાલી નામના ઉલમા પણ હતા જે શાહી દરબારમાં હાજરીના સમયે ગરદન વાંકી કરીને પ્રવેશતા હતા અને ઘણાં સમય સુધી હાથ જોડી અને આંખો બંધ કરી(એટલે કે નમસ્કાર કરીને) ઉભા રહેતા હતા. અને તે મૌલવીઓ સિવાય અકબર બાદશાહની ગુમરાહીમાં મુલ્લા મુબારક અને તેના બંને પુત્રો અબુલફઝલ અને ફેઝીના કિરદારથી આજે કયો ભણેલા-ગણેલો મુસલમાન અજાણ હશે ?

હું માત્ર એ કહેવા માંગુ છું કે જો આજે આપણી વચ્ચે આવા પ્રકારની કમજોર, પરાજિત અને લાચાર અવાજો ઉઠી રહી છે અને આજે આપણા જ લાગતા અને આપણી મહાન સંસ્થાઓની તરફ પોતાને નિસ્ખત ધરાવનાર એક સજ્જન જમાનાના બદનામ બાવાઓની સાથે બેસીને શેરવાની અને કાળી ટોપી પહેરી યોગાનો પાઠ આપતા અને તેની પ્રેક્ટિસ કરતાં જોવા મળે છે અને બીજી બાજુ કોઈ જગ્યાએ ભૂમિપૂજામાં હાજર નજર આવે છે તો તેના પર ન આશ્ચર્ય કરો અને ન તેનાથી પોતાના હોંસલાઓને ઓછા કરો. અલબત્ત તેનાથી અંદાજો લગાવો કે વાત ક્યાંથી ક્યાં સુધી પહોંચી ગઈ છે અને તે લાજ, શરમ, એકેશ્વરવાદ(તૌહીદ) અને શિર્ક(મૂર્તિપૂજા)ના સિલસિલામાં કેટલી હદે સંવેદનશીલતા ઓછી થઈ ગઈ છે. જે ક્યારેક આપણી અને ખાસ ઉલમાના તબક્કાની એક ઓળખ હતી. આવી બધી વાતોને મહેસૂસ કરો, અને હાલાતની સુધારણા માટે દરેક પ્રકારની યોગ્ય મેહનત અને કોશિશના માટે ઉભા થઈ જાવ. અને એ પણ યાદ રાખો કે આ પ્રકારના લોકો દરેક જમાનામાં જોવા મળે છે. અકબરના દરબારમાં પણ હતા, અને મોટી સંખ્યામાં હતા અને હુકૂમતની પૂરેપૂરી

દેખરેખ આવાજ લોકોને મળેલ હતી, પરંતુ વાત કોની ચાલી ? જીત કોની થઈ ??? તેનીજ જે સરહિંદની ખાનકાહમાં બેસી તેજ આંધીઓ વચ્ચે પોતાનો દીપ પ્રગટાવી રહ્યા હતા. દીને હકની સુરક્ષા માટે તડપી રહ્યા હતા, રડી રહ્યા હતા અને રડાવી રહ્યા હતા અને જેણે સમયના બાદશાહ અકબર સામે સજદો કરવાથી સાફ ઈન્કાર કરી દીધો. અને તે જુર્મના કારણે તેમણે જેલમાં કેદ થવાની સજા પણ મળી, અને છેવટે તેઓ જ જમાનાના વિજયી કહેવાયા.(મુજદિદે અલ્ફેસાની રહ.)

"સલામ હો ઉસ્કી રૂહ પર,
ઔર ઉસ્કી ઈમાની ગૈરતો હમીયત પર"

એક છેલ્લી વાત બધા મુસલમાન ભાઈઓ અને બહેનોથી એ કહેવી છે કે દેશના ઇતિહાસના આ મહત્વના વળાંક પર દીન અને શરીઅત તથા બંધારણની સુરક્ષા માટે વિવિધ ક્ષેત્રોમાં જે મહાન કોશિશ, મહેનત આ સમયે ઑલ ઈન્ડિયા મુસ્લિમ પર્સનલ લૉ બોર્ડની આગેવાનીમાં થવાની છે તેને જબરદસ્ત લોકોસમૂહની તાકાતની પણ જરૂર છે અને ઘણાં મોટા પાયે માલી સાધનોની પણ જરૂર છે. હજારો ઉલમાએ કિરામ જે પોત-પોતાના ઈલાકાઓમાં ઈમામત, પ્રવચન(બયાન), સમાજ સુધારણા, પઢાવવા અને તબ્લીગ વગેરે ક્ષેત્રોમાં સેવા આપી રહ્યા છે જો તેઓ પોતાના નામ, સરનામા, ઈ-મેઈલ, ફોન નંબર વગેરેના સાથે મોહતરમ મૌલાના સૈયદ વલી રહમાની સાહેબ જનરલ સેક્રેટરી ઑલ ઈન્ડિયા મુસ્લિમ પર્સનલ લૉ બોર્ડ ના નામે પોતાની સ્વૈચ્છિક સેવાઓની રજૂઆત કરી પોતાનું નામ મોકલી દે તો તે ઘણું જ યોગ્ય રહેશે. આ જ ગુજારીશ વકાલત અને પત્રકારત્વ જેવા ક્ષેત્રો સાથે સંબંધિત લોકોથી પણ છે.

માલી સાધનોના સિલસિલામાં પણ મારી ઈચ્છા તો એ છે કે કોમના એક એક માણસ આ ચળવળમાં ભાગ લે. દાતાઓ અને માલદાર લોકો પોતાની હેસિયત અનુસાર ભાગ લે અને આપણા ગરીબથી ગરીબ ભાઈ અને બહેન પણ દીન(ધર્મ)ની સુરક્ષાના આ મહત્વના કામમાં જરૂર ભાગીદાર બને. જોવાનું આ છે કે બોર્ડના જવાબદાર લોકો માલ અને સાધનોના સિલસિલામાં કોમના ખાસ લોકો ઉપરાંત સામાન્ય લોકોને પણ અવાજ આપે છે કે નહીં ? જે બરકત ગરીબ લોકોના મદદમાં હોય છે અને તેના દ્વારા સામાન્ય લોકોનો પણ પોતાન નેતૃત્વથી જે સંબંધ કાયમ થાય છે તે બીજા રૂપમાં દેખાઈ આવતો નથી. આ વાત આ ગુનેહગાર પોતાની વ્યક્તિગત રુચિ અને આકર્ષણ(રૂજહાન) અને કાર્યપદ્ધતિથી લખી છે.

"વલિન્નાસિ ફીમા યા'અશીકૂન મઝાહિબ"